

for a living planet®

WWF
Programul
Dunăre-Carpați
România

Tel: +40 21 317 49 96
Fax: +40 21 317 49 97
office@wwfdcp.ro
www.wwf.ro

Str. Dumitru Zosima,
nr. 38, Sector 1
București, 011536
România

30.07.2018

**POZIȚIA WWF ROMÂNIA
PRIVIND MODIFICAREA CADRULUI LEGISLATIV CE REGLEMENTEAZĂ ADMINISTRAREA
ARIILOR NATURALE PROTEJATE DIN ROMÂNIA -**

- **Modificările aduse O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice prin Ordonanța de urgență nr. 75/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul protecției mediului și al regimului străinilor-**

WWF România consideră decizia Guvernului României de a modifica cadrul legislativ privind ariile naturale protejate pentru înlăturarea custodiei ca modalitate de administrare a acestor arii, ca fiind **o măsură neconstituțională, pripită, lipsită de transparență, cu potențiale prejudicii economice, sociale și de mediu majore insuficient evaluate la momentul luării deciziei**. Guvernul a eliminat de la administrarea ariilor protejate experții selectați în baza unor criterii complexe chiar de către autoritatea responsabilă, considerând că aceștia au capacitatea necesară pentru buna administrare a ariilor protejate. Custozii au contribuit fără a fi susținuți financiar de către statul Român la conservarea biodiversității în România, aducându-și în același timp un aport important la dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii de transport și vizitare și implicit a economiei naționale.

Pentru ca toate ariile naturale protejate să fie administrate de către autoritățile publice, este necesară o structura matură, care să dispună de resurse financiare adecvate, capacitatea umană și expertiza și experiența necesară, pentru un astfel de efort. În această etapă, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP) înființată în 2016 nu are structura necesară pentru preluarea în administrare a ariilor protejate deja atribuite în custodie.

Situația de fapt

La evaluarea ANANP¹ de la finele anului 2017 figurau 530 de arii naturale protejate în custodie și 455 gestionate de către o administrație, din totalul de **985**.

În situațiile în care au existat cazuri de nerespectare a convențiilor de custodie, autoritatea publică centrală responsabilă pentru protecția mediului a avut opțiunea rezilierii acestora. În acest sens, între anii 2014-2016, au fost reziliate 119 convenții de custodie².

Organizațiile neguvernamentale au sprijinit constant și sprijină Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, Agențiile pentru Protecția Mediului, Gărzile de Mediu în activitățile din domeniul Ariilor Naturale Protejate. Custozii, în marea lor majoritate organizații neguvernamentale, au contribuit cu resurse proprii și/ sau au accesat majoritatea fondurilor dedicate conservării biodiversității având ca rezultat elaborarea și

¹ <http://ananp.gov.ro/ananp/2017/12/21/raport-evaluare-custozii-administratori/>

² http://mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/SNPACB_revizuita.pdf

implementarea planurilor de management ale ariilor naturale protejate, contribuind astfel în mod direct la țintele asumate de România la nivel european și global.

Prin modificarea bruscă a O.U.G. nr. 57/2007, adoptată în 19 iulie 2018, un număr de 166 de custozii care au avut în ultimii ani în grijă diverse categorii de arii protejate (monumente ale naturii, rezervații naturale, sau situri Natura 2000) rămân fără un obiect principal al activității lor. Astfel se poate pierde o imensă resursă de gestionare a ariilor protejate în România, dobândită pe parcursul ultimilor ani cu multă trudă, prin munca în teren, participarea la cursuri de specializare, la schimburi de experiență în țară și străinătate, etc. Experiența și expertiza dobândite de organizațiile neguvernamentale, prin implicarea și comunicarea directă și personală cu membrii comunităților locale, nu pot fi înlocuite brusc de către autoritatea publică centrală.

Acest demers a avut loc în mod neconstituțional, discriminatoriu, fără o dezbatere publică adecvată, cel puțin cu cei afectați în mod direct de modificarea cadrului legislativ, fără o viziune cu privire la preluarea custodiilor, fiind lipsit de dispoziții tranzitorii (care să reglementeze situația de tranziție la noul administrator, respectiv autoritatea responsabilă), după cum urmează:

Actul normativ este neconstituțional în privința modificării și completării unor acte normative în domeniul protecției mediului

Prin adoptarea acestui act normativ, Guvernul încalcă art 115, alin (4) din Constituția României conform căruia, *“Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență numai în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligația de a motiva urgența în cuprinsul acestora”*. În situația acestui act normativ, justificările și dispozițiile privind administrarea ariilor protejate (nu ne pronunțăm asupra celor ce vizează regimul străinilor) nu îndeplinesc condițiile unei situații extraordinare și urgente, astfel:

- custodiile sunt în relație contractuală pe termen lung, în coordonarea ANANP, iar dacă au existat, eventualele probleme de administrare, acestea nu au apărut dintr-o dată, în mod neprevăzut/neașteptat pentru a justifica situația extraordinară și urgentă raportat la modificarea OUG nr. 57/2007

- Biroul permanent al Camerei Deputaților a stabilit perioada sesiunii extraordinare pentru intervalul 1-19 iulie permițând includerea pe ordinea de zi a unui astfel de act normativ, dacă situația ar fi fost justificată. Cu toate acestea, Guvernul a preferat să adopte modificările OUG nr.57/2007 în data de 19 iulie, printr-o ordonanță de urgență, fără a permite o dezbatere publică și parlamentară pe acest subiect, anterior intrării în vigoare a modificărilor legislative.

Lipsa unei minime consultări cu factorii relevanți afectați în faza de elaborare a actului normativ

Decizia elaborării și adoptării actului normativ de modificare a O.U.G. nr. 57/2007 a fost luată, fără o consultare prealabilă cu entitățile direct afectate (custozii ariilor naturale protejate), fără ca autoritățile centrale să justifice natura urgenței și fără să aibă resursele necesare administrării acestor arii protejate. În acest mod, s-au încălcat cele mai elementare principii de consultare publică în luarea deciziilor de mediu, prevăzute de normele europene

și internaționale (ex. Convenția de la Aarhus, din 25 iunie 1998 privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, ratificată de România în anul 2000).

Lipsa unei justificări adecvate pe fondul problemei

Nota de fundamentare a actului normativ în discuție nu conține date și informații esențiale pentru o bună fundamentare, precum:

- date statistice și informații concrete cu privire la cazurile de custodie problematice și la proiectele blocate nejustificat și exclusiv din motive ce țin de abordarea unor custozi, pentru a se putea înțelege natura problemelor create. Precizăm în acest sens, că faptul de a nu emite avize favorabile în cazurile unor investiții cu impact semnificativ asupra ariei naturale protejate nu reprezintă în sine o abatere, ci din contră, o măsură de protecție a ariilor naturale protejate aflate în responsabilitatea custozilor în linie cu principiul precauției în luarea deciziilor de mediu, cu dispozițiile legislației UE în domeniu și cu convenția de custodie, prin care trebuia să asigure păstrarea valorilor pentru care era înființată aria protejată.

- evaluarea impactului propunerii de act normativ din punct de vedere economic, pentru toți factorii relevanți, incluzând statul roman. Pentru o decizie informată, Guvernul trebuia să facă o analiză la zi aferentă întregii perioade de la înființarea custodiilor, atât din punct de vedere al eficienței managementului realizat de custozi cât și al resurselor financiare atrase (prin licitații de proiecte) și investite (majoritatea custozilor au prestat mii de ore de voluntariat).

- informații cu privire la consultarea entităților asupra activității cărora acest act normativ va avea un impact major.

Măsuri generale și radicale pentru probleme particulare:

Conform Notei de Fundamentare a actului normativ în discuție, eliminarea tuturor custozilor din schema de administrare este avută în vedere pentru motive referitoare la cazuri particulare/exceptionale. În speță, investițiile strategice de transport – care sunt cazuri particulare, nu ar trebui să constituie un argument pentru eliminarea custozilor de la administrare, ci cel mult ar putea constitui un context pentru o măsură derogatorie.

Cazurile de întârziere (nejustificată) în soluționarea cererilor de informații sau avize de către custozii, reprezintă de asemenea cazuri particulare și, în consecință, pot fi soluționate prin măsuri particulare conform contractelor de custodie și dispozițiilor legale în vigoare, evaluări (mai) eficiente ale ANANP, verificări și monitorizări periodice urmate, acolo unde este cazul, de retragerea custodiilor (măsuri specifice pentru cazuri excepționale), emiterea avizului într-un anumit termen stabilit de APM fiind obligație contractuală (pct. 4.1 lit. t), care dacă nu este îndeplinită, duce la rezilierea contractului de custodie (art. 8 lit. c). De altfel, evaluarea ANANP³ realizată în cursul anului 2017 nu identifică această situație ca fiind una generalizată; din contră, din 295 calificative acordate, un procent de 93% au primit calificări “bine” și “foarte bine”, fiind acordată o sigură calificare “insuficient”. În consecință, nu considerăm nici necesară, nici utilă impunerea unei soluții generalizate care conduce la

³ <http://ananp.gov.ro/ananp/2017/12/21/raport-evaluare-custozi-administratori/>

centralizarea deciziilor privind administrarea ariilor protejate la o instituție care nu are capacitatea de a administra nici ariile naturale protejate care la momentul deciziei nu au avut structuri de administrare. Prezența constantă a custozilor în arii protejate permitea monitorizarea, evaluarea și evitarea numeroaselor presiuni și amenințări la adresa biodiversității, ceea ce în formula actuală nu se mai poate realiza.

Măsuri discriminatorii la adresa ONG-urilor de mediu

Conform art. 18 alin. (1) OUG nr. 57/2007 modificat prin actul normativ în discuție, **cu excepția organizațiilor non-guvernamentale**, toate entitățile cu atribuții de administrare sunt menținute (regii autonome, companii și societăți naționale, autorități ale administrației publice locale, servicii descentralizate ale administrației publice centrale, instituții științifice de cercetare și de învățământ din sectorul public **și privat**, și muzee). Acest fapt conduce la concluzia că prin modificările legislative respective, nu s-a intenționat doar renunțarea la administrarea prin intermediul custodiilor, ci în mod expres și discriminatoriu, eliminarea organizațiilor non-guvernamentale din structurile de administrare.

Lipsa unei abordări strategice, echilibrate, în privința capacității ANANP pentru preluarea administrării tuturor ariilor naturale protejate, cu risc de infringement al Directivelor Natura 2000

Preluarea în administrarea statului a tuturor ariilor naturale protejate trebuia realizată doar în urma unei planificări adecvate și în urma unei analize de oportunitate. Un sistem de administrare al ariilor naturale protejate care să includă entități diverse (care demonstrează capacitate și expertiză necesară în gestionarea aspectelor legate de conservarea biodiversității, resurse naturale, comunități locale și nu se află în conflict de interese), coordonate și evaluate/controlate de către stat, finanțat adecvat inclusiv de la bugetul de stat, constituie o alternativă mai eficientă. Este esențial pentru un management eficient al ariilor naturale protejate să se asigure o separare clară a atribuțiilor de administrare, coordonare și control/evaluare. În cazul ANANP aceste atribuții se suprapun ducând la conflict de interese.

Înființarea structurilor teritoriale ale ANANP, constituie un efort bugetar semnificativ în acest stadiu pentru guvern, pe lângă finanțarea din fonduri europene, dedicată elaborării și implementării planurilor de management ale ariilor naturale protejate, pentru a cărei absorbție nu există în acest stadiu expertiza în cadrul ANANP.

Mai mult decât atât așa cum este cunoscut, România riscă să fie sancționată de Uniunea Europeană în cazul în care nu se asigura un management eficient al rețelei Natura 2000, cu penalități cuprinse între [2.250 – 134.000 euro/zi de întârziere](#), în funcție de durata și gravitatea încălcării.

Lipsa prevederii unei perioade și a unor măsuri tranzitorii

Autoritățile care au inițiat actul normativ ar fi trebuit să aibă în vedere cel puțin o **perioadă de tranziție, cu măsuri tranzitorii** de la stadiul actual la cel 'fără custodii', deoarece, există custozi care în prezent derulează contracte cu terții, în special proiecte implementate din

fonduri europene și care trebuie finalizate, în caz contrar, existând posibilitatea recuperării de către custozi a pagubelor, în instanță. [O consecință juridică](#) neluată în considerare la momentul adoptării actului normativ în discuție, rezultă din “tulburarea raporturilor juridice dintre terți și contractantul custode, prin încălcarea principiului securității circuitului civil și a stabilității raporturilor juridice civile, fapt ce naște dreptul la despăgubiri a acestuia din urmă din partea autorității responsabile”.

Totodată, s-ar fi impus, **alocarea de la bugetul de stat a fondurilor necesare** preluării de către structurile teritoriale ANANP a ariilor protejate rămase fără structuri de administrare, ulterior înființării acestora.

În acest context, solicităm membrilor camerelor decizionale ale Parlamentului și Președinției României să respingă OUG 75/2018 și să solicite Guvernului să re-analizeze propunerea legislativă în sensul găsirii unor soluții realiste și informate atât pentru managementul ariilor naturale protejate, cât și pentru utilizarea eficientă a resurselor financiare ale statului român, cu respectarea legislației naționale și europene în privința transparenței decizionale, conflictului de interese și a conservării naturii.

Orieta Hulea
Director